

Chambre des représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1998 - 1999 (*)

12 NOVEMBRE 1998

PROPOSITION DE LOI

**relative à la Commission d'étude sur
le sort des biens des membres de la
Communauté juive de Belgique spo-
liés ou délaissés pendant
la guerre 1940-1945**

(Déposée par MM. Luc Willems,
André du Bus de Warnaffe, Antoine Duquesne,
Thierry Giet, Renaat Landuyt,
Ignace Van Belle, Dany Vandenbossche,
Jo Vandeurzen et Servais Verherstraeten)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La commission d'étude sur le sort des biens des membres de la communauté juive de Belgique spoliés ou délaissés pendant la guerre 1940-1945 a été créée auprès des services du Premier Ministre par l'arrêté royal du 6 juillet 1997 (*Moniteur belge* du 12 juillet 1997) modifié par l'arrêté royal du 28 octobre 1997 (*Moniteur belge* du 25 novembre 1997).

La commission a pour mission de faire toutes recherches pour faire la clarté sur le sort des biens spoliés ou délaissés pendant la guerre et d'en faire rapport au gouvernement dans les deux ans de sa création. Son mandat peut toutefois être prolongé pour un terme de deux années supplémentaires.

(*) Cinquième session de la 49ème législature

Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1998 - 1999 (*)

12 NOVEMBER 1998

WETSVOORSTEL

**betreffende de Studiecommissie be-
treffende het lot van de bezittingen
van de leden van de Joodse
gemeenschap van België,
geplunderd of achtergelaten tijdens
de oorlog 1940-1945**

(Ingediend door de heren Luc Willems,
André du Bus de Warnaffe, Antoine Duquesne,
Thierry Giet, Renaat Landuyt,
Ignace Van Belle, Dany Vandenbossche,
Jo Vandeurzen en Servais Verherstraeten)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De studiecommissie betreffende het lot van de bezittingen van de leden van de Joodse gemeenschap van België, geplunderd of achtergelaten tijdens de oorlog 1940-1945, is bij de diensten van de eerste minister opgericht bij het koninklijk besluit van 6 juli 1997 (*Belgisch Staatsblad* van 12 juli 1997), gewijzigd bij het koninklijk besluit van 28 oktober 1997 (*Belgisch Staatsblad* van 25 november 1997).

De opdracht van de commissie bestaat erin alle onderzoekswerk te verrichten om opheldering te brengen over het lot van de bezittingen die tijdens de oorlog zijn geplunderd of achtergelaten en aan de regering daarover verslag uit te brengen binnen twee jaar te rekenen van haar oprichting. Het mandaat van de commissie kan evenwel voor twee jaar worden verlengd.

(*) Vijfde zitting van de 49ste zittingsperiode

La première tâche accomplie par la commission a été de recenser les fonds d'archives existants et d'analyser sur base d'un échantillonnage de dossiers la manière dont ces informations pouvaient être exploitées.

Les fonds d'archives recensés sont importants et variés. Il peut s'agir d'archives allemandes (notamment la liste des déportés ayant transité par Malines ainsi que des archives de la Brüsseler Treuhandgesellschaft), ou d'archives belges (archives de la ville de Bruxelles, de la police d'Anvers, de la conservation des hypothèques, de l'enregistrement, du service des Victimes de la guerre, de l'Office de récupération économique, ...).

Pour orienter ses recherches, la commission dispose de la liste des personnes qui ont été victimes des mesures anti-juives prises par l'occupant allemand, liste que l'on peut retrouver dans le fichier du service des Victimes de la guerre, et qui représente environ 60.000 noms.

En raison de l'importance des fonds d'archives à exploiter, la commission s'est déterminée à orienter ses recherches d'une part vers les personnes figurant dans cette liste de 60.000 noms et qui vivent encore à l'heure actuelle, d'autre part vers les personnes pour lesquelles il existe des indices qu'un bien a été actuellement localisé.

La présente proposition a pour but de donner à la Commission les moyens de remplir, en toute légalité, la mission dont elle est investie.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Art. 2

Pour répondre aux préoccupations exprimées par le Conseil d'État, il est prévu de fixer dans la loi le contenu et la durée du mandat de la Commission d'étude. L'activité de la Commission devient ainsi *ipso facto* soumise au contrôle du législateur.

Art. 3

L'accès au Registre national des personnes physiques est absolument capital pour déterminer quelles sont parmi les 60.000 noms connus, les personnes encore actuellement vivantes. Toutes les personnes ainsi identifiées seront contactées par la commission et des recherches systématiques les concernant ne seront entreprises que si elles peuvent y consentir.

De commissie heeft vooreerst het bestaande archief geïnventariseerd en op grond van een aantal dossiers een analyse gemaakt van de wijze waarop die gegevens het best konden worden benut.

Het geïnventariseerde archief is omvangrijk en de erin opgeslagen gegevens zijn van uiteenlopende aard, bijvoorbeeld Duitse stukken (zoals de lijst van personen die via Mechelen zijn gedeporteerd alsook het dossier van de Brüsseler Treuhandgesellschaft), of Belgische dossiers (stukken van de stad Brussel, van de politie van Antwerpen, van de bewaring van hypotheken, van de registratie, van de dienst voor de Oorlogsslachtoffers, van de dienst voor Economische recuperatie, ...).

Om haar zoekingswerk te oriënteren, beschikt de Commissie over een lijst met ongeveer 60.000 namen van personen die het slachtoffer zijn geweest van de anti-joodse maatregelen genomen door de Duitse bezetter. Deze lijst bevindt zich in het bestand van de dienst voor de Oorlogsslachtoffers.

Gelet op de omvang van het te verwerken archief, heeft de commissie besloten haar zoekingswerk te oriënteren enerzijds naar de personen in voornoemde lijst die nog in leven zijn, anderzijds naar personen met betrekking tot wie aanwijzingen bestaan dat een van hun bezittingen is teruggevonden.

Dit voorstel heeft tot doel de commissie in staat te stellen haar opdracht volkomen wettig uit te voeren.

COMMENTAAR BIJ DE ARTIKELEN

Art. 2

Teneinde rekening te houden met de opmerkingen van de Raad van State, worden de inhoud en de duur van het mandaat van de Studiecommissie in de wet bepaald. Bijgevolg zijn de werkzaamheden van de Commissie *ipso facto* onderworpen aan het toezicht van de wetgever.

Art. 3

De toegang tot het rijksregister van de natuurlijke personen is volstrekt noodzakelijk om na te gaan welke van de 60.000 betrokken personen nog in leven zijn. De commissie zal in contact treden met alle geïdentificeerde personen. Systematisch zoekingswerk in verband met hun persoon zal evenwel alleen worden verricht indien zij daartoe hun instemming verlenen.

Par ailleurs, l'utilisation du numéro d'identification du Registre national sera nécessaire si l'on veut obtenir les informations permettant de comprendre quel a été le sort des biens de personnes déterminées au travers des grands fichiers détenus par les autorités publiques - essentiellement les fichiers du Ministère des Finances - susceptibles de recenser de tels biens.

En raison à la fois du caractère sensible des données qui seront reprises dans la banque de données que la Commission d'étude souhaite constituer, et de la nécessité d'accéder au Registre national et d'utiliser le numéro d'identification du Registre national, la Commission de la protection de la vie privée a été consultée d'une part sur le principe même de la constitution d'une banque de données, d'autre part sur un projet d'arrêté royal pris sur base de la loi du 8 août 1983 organisant un Registre national des personnes physiques.

Dans l'avis n° 22/98 du 26 août 1998, la commission a reconnu l'intérêt et la légitimité du projet de banque de données envisagé mais a néanmoins donné un avis négatif au motif que l'arrêté royal du 6 juillet 1997 ne précisait pas les finalités et les conditions d'un tel traitement.

Dans l'avis n° 26/98 du 26 août 1998, la commission, tout en considérant que le projet d'arrêté royal respectait les dispositions de la loi du 8 décembre 1992 relative à la protection de la vie privée, a estimé qu'il ne disposait pas de l'habilitation légale prévue à l'article 5 de la loi du 8 août 1983 organisant un Registre national des personnes physiques.

La présente proposition de loi vise à donner une base légale incontestable aux traitements de données à caractère personnel, notamment la constitution d'une banque de données, que doit effectuer la Commission d'étude sur le sort des biens des membres de la Communauté juive de Belgique spoliés ou délaissés pendant la guerre 1940-1945, ainsi qu'à l'accès par cette commission au Registre national des personnes physiques et à l'utilisation du numéro d'identification du Registre national.

Pour répondre aux préoccupations de la commission de la protection de la vie privée, la proposition prévoit qu'au terme des travaux de la commission d'étude, les données recueillies seront remises au gouvernement qui décidera de leur affectation. Il est en effet impossible d'être à ce stade précis quant aux finalités des traitements puisque la Commission a essentiellement pour but de «faire la clarté» sur le sort

Bovendien is het gebruik van het identificatienummer van het rijksregister nodig om gegevens te verkrijgen die de mogelijkheid bieden het lot van de bezittingen van bepaalde personen na te gaan aan de hand van de grote bestanden van de openbare overheden, voornamelijk die van het ministerie van Financiën, waarin dergelijke bezittingen zijn geïnventariseerd.

Gelet op de gevoelige aard van de gegevens die zullen worden opgenomen in de gegevensbank welke de studiec commissie wenst op te richten en op de noodzaak om toegang tot het Rijksregister te verkrijgen en het identificatienummer van dat register aan te wenden, is de commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer om advies gevraagd betreffende het beginsel zelf van de oprichting van een gegevensbank, alsook omtrent een ontwerp van koninklijk besluit uitgevaardigd op grond van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een rijksregister van de natuurlijke personen.

De commissie heeft in haar advies nr. 22/98 dd. 26 augustus 1998 het belang en de wettelijkheid van het voorgenomen ontwerp van gegevensbank erkend maar heeft niettemin een negatief advies uitgebracht omdat volgens haar de doelstellingen van een dergelijke verwerking en de voorwaarden waaronder zij kan plaatsvinden in het koninklijk besluit van 6 juli 1997 niet nader zijn omschreven.

De commissie heeft in haar advies nr. 26/98 dd. 26 augustus 1998 geoordeeld dat hoewel het ontwerp van koninklijk besluit de bepalingen van 8 december 1992 betreffende de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in acht nam, het toch niet beschikte over de wettelijke machtiging bedoeld in artikel 5 dd 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen.

Dit wetsvoorstel is erop gericht een onbetwistbare wettelijke grondslag te verlenen aan de verwerking van persoonsgegevens, inzonderheid aan de hand van de oprichting van een gegevensbank door de Studiec ommissie betreffende het lot van de bezittingen van de leden van de Joodse gemeenschap van België, geplunderd of achtergelaten tijdens de oorlog 1940-1945, alsook door die Commissie toegang te verlenen tot het Rijksregister van de natuurlijke personen en haar de mogelijkheid te bieden het identificatienummer van dat register aan te wenden.

Teneinde tegemoet te komen aan de bezorgdheid van de commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer voorziet het voorstel erin dat de ingewonnen gegevens na beëindiging van de werkzaamheden van de studie commissie worden bezorgd aan de regering, die over de bestemming ervan beslist. Het is immers onmogelijk de doelstellingen van de verwerkingen op dit ogenblik nader te bepalen aan-

des biens considérés et que les suites à donner à cette étude dépendront du résultat des découvertes effectuées.

Art. 4

L'article 4, alinéa 2, de l'arrêté royal du 6 juillet 1997, portant création d'une commission d'étude sur le sort des biens des membres de la Communauté juive de Belgique spoliés ou délaissés pendant la guerre 1940-1945 dispose que «la commission peut, par la voie de son président, requérir de tout service public ou institution bancaire ou financière, la communication de tout renseignement ou document utile à sa mission».

Les travaux accomplis jusqu'à présent par la commission démontrent que cette disposition a été dotée d'un champ d'application trop limité.

Ainsi par exemple, elle ne vise pas les compagnies d'assurances auprès desquelles des investigations peuvent également s'avérer utiles.

Par ailleurs, il est apparu que dans un nombre limité de cas, cette disposition d'un arrêté royal pouvait se heurter à un secret professionnel défini par la loi. Ainsi peut-on citer l'article 23 de la loi du 25 ventôse an XI contenant organisation du notariat selon lequel les notaires ne peuvent donner connaissance des actes à d'autres qu'aux personnes intéressées en nom direct, héritiers ou ayants droit.

Pour éviter de mettre en difficultés des autorités publiques ou institutions privées désireuses de répondre au mieux aux demandes de la commission, il est préférable de donner une base légale au droit pour la commission de requérir les informations et documents dont elle a besoin.

gezien de Commissie hoofdzakelijk als taak heeft «opheldering» te brengen over het lot van de betrokken bezittingen en dat de gevolgen welke aan die studie moeten worden gegeven, zullen afhangen van de gedane ontdekkingen.

Art. 4

In artikel 4, tweede lid, van het koninklijk besluit van 6 juli 1997 tot oprichting van een studiec commissie aangaande het lot van de door de leden van de Joodse gemeenschap in België achtergelaten bezittingen bij hun deportatie tijdens de oorlog 1940-1945, is bepaald dat «de Commissie, via haar voorzitter, van alle openbare diensten of financiële instellingen of bankinstellingen de mededeling kan eisen van de inlichtingen of de documenten kan opvragen die nodig zijn voor haar opdracht».

De werkzaamheden die de commissie tot op heden heeft verricht, tonen aan dat deze bepaling een te beperkt toepassingsgebied heeft.

Zo heeft zij bijvoorbeeld geen betrekking op de verzekeringsmaatschappijen, waarbij onderzoek eveneens nuttig kan zijn.

Overigens is gebleken dat deze bepaling van een koninklijk besluit in een beperkt aantal gevallen kan stuiten op het beroepsgeheim omschreven in de wet. Zo kan gewag worden gemaakt van artikel 23 van de wet van 25 ventôse jaar XI, houdende inrichting van het notariaat, naar luid waarvan notarissen slechts kennis kunnen geven van akten aan personen die in eigen naam, als erfgenaam of als rechthebbende daarbij betrokken zijn.

Teneinde geen moeilijkheden te bezorgen aan openbare overheden of aan private instellingen die zo goed mogelijk op de verzoeken van de commissie willen antwoorden, is het wenselijk een wettelijke grondslag te verlenen aan het recht toegekend aan de commissie om de gegevens en documenten die zij nodig heeft, te eisen.

L. WILLEMS
A. DU BUS DE WARNAFFE
A. DUQUESNE
T. GIET
R. LANDUYT
I. VAN BELLE
D. VANDENBOSSCHE
J. VANDEURZEN
S. VERHERSTRAETEN

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Le mandat de la Commission d'étude sur le sort des biens des membres de la Communauté juive de Belgique, spoliés ou délaissés pendant la guerre 1940-1945, créée par l'arrêté royal du 6 juillet 1997, modifié par l'arrêté royal du 28 octobre 1997, ci-après dénommée la «Commission d'étude», consistant à faire toute recherche pour faire la clarté sur le sort des biens susmentionnés, est limité à deux ans à dater de sa création, éventuellement prorogé pour un terme de deux ans, conformément à l'article 1er de l'arrêté royal du 6 juillet 1997.

Art. 3

La Commission d'étude peut effectuer les traitements de données à caractère personnel qui sont nécessaires à l'accomplissement de sa mission telle qu'elle est définie à l'article 2.

Elle peut notamment constituer une banque de données relative aux personnes victimes des mesures anti-juives prises par les autorités allemandes.

Elle peut également accéder au registre national des personnes physiques et utiliser le numéro d'identification du Registre national des personnes physiques, dans les limites et les conditions et aux fins déterminées par le Roi, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, après avis de la Commission de la protection de la vie privée.

Les données à caractère personnel recueillies seront, au terme des travaux de la Commission d'étude, remises au gouvernement qui décidera de leur destination après avis de la Commission de la protection de la vie privée

WETSVOORSTEL

Artikel 1

De wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Het mandaat van de Studiecommissie betreffende het lot van de bezittingen van de leden van de Joodse gemeenschap van België, geplunderd of achtergelaten tijdens de oorlog 1940-1945, opgericht bij het koninklijk besluit van 6 juli 1997, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 28 oktober 1997, hierna de «Studiecommissie» genoemd, dat erin bestaat alle onderzoekswerk te verrichten om opheldering te brengen over het lot van voornoemde bezittingen, is beperkt tot een termijn van twee jaar te rekenen van de datum van de oprichting ervan, eventueel verlengd voor een periode van twee jaar conform artikel 1 van het koninklijk besluit van 6 juli 1997.

Art. 3

De Studiecommissie kan de verwerkingen van persoonsgegevens verrichten welke noodzakelijk zijn voor de uitvoering van haar opdracht omschreven in artikel 2.

Zij kan inzonderheid een gegevensbank oprichten betreffende de personen die het slachtoffer zijn geweest van de anti-joodse maatregelen genomen door de Duitse autoriteiten.

Zij heeft tevens toegang tot het rijksregister van de natuurlijke personen en kan het identificatienummer van bedoeld register gebruiken binnen de grenzen, onder de voorwaarden en voor de doelstellingen die de Koning bij een in Ministerraad overlegd besluit en na advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer bepaalt.

De ingewonnen persoonsgegevens worden na beëindiging van de werkzaamheden van de Studiecommissie bezorgd aan de regering die na het advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer te hebben ingewonnen, over de bestemming ervan beslist.

Art. 4

Nonobstant toute autre disposition légale, la Commission d'étude visée à l'article 5 peut, par la voie de son président, requérir de toute autorité publique ou de toute institution de droit privé la communication de tout renseignement ou document utile à sa mission.

10 novembre 1998

Art. 4

Niettegenstaande enige andere wetsbepaling kan de Studiecommissie door toedoen van haar voorzitter, bij alle openbare overheden alsook bij alle instellingen voor privaatrecht om mededeling verzoeken van alle gegevens en stukken die nuttig zijn voor de tenuitvoerlegging van haar opdracht.

10 november 1998

L. WILLEMS
A. DU BUS DE WARNAFFE
A. DUQUESNE
T. GIET
R. LANDUYT
I. VAN BELLE
D.VANDENBOSSCHE
J. VANDEURZEN
S. VERHERSTRAETEN